

VEOK Information nr. 2 19-feb-2016

Formanden Kaare Rübner Jørgensen orienterer

Indhold

1. Vatikanet: retningslinier for håndtering af præsters misbrug af børn
2. Vatikanet: Vatileak II-sagen
3. Tyskland: Regensburg-drengene
4. Tyskland: kardinal Müller under anklage
5. Irland: Ærkebispedømmet Dublins dystre fremtid
6. Norge: "katolikkrotet". Oversigtsartikel af Erlend Friestad

1. Vatikanet: retningslinier for håndtering af præsters misbrug af børn

Vatikanet har netop udsendt et brev til nyudnævnte biskopper, om hvordan de skal håndtere sager, der handler om præsters misbrug af børn og mindreårige. I brevet fastslås, at biskopperne skal følge landets love, men ellers er det "ikke nødvendigvis deres opgave at anmelde præster, der er under mistanke for at have misbrugt børn og unge seksuelt, til de civile myndigheder. Og det gælder også i lande, hvor der er en anmeldelsespligt. Biskoppernes eneste forpligtelse er at ordne den slags sager internt, for det påhviler ofrene og/eller deres familier at orientere politiet. (The Independent 11. februar 2016)

Biskop Kozon må glæde sig, for det var jo netop det, han gav udtryk for i det fæmøse interview med Kristeligt Dagblad i marts 2010. Vi kender alle konsekvensen heraf, for han måtte for at redde blot en lille smule af kirkens troværdighed bede advokat Kjeldsen om at undersøge de sager, der lå i biskoppens arkiv, og vurdere, om kirken havde taklet dem på en acceptabel måde – dvs. i overensstemmelse med kanonisk såvel som dansk lovgivning. Pris: 3.5 millioner kroner

2. Vatikanet: Vatileak II-sagen

På mandag (den 15. februar) genoptages retssagen mod de fem sigtede i den såkaldte Vatileak II-skandale. Det er tre ansatte i Vatikanet og to italienske journalister, som Vatikanet har sigtet for sammensværgelse mod pave Frans. De to journalister kan sikkert tage det forholdsvis roligt, for som italienere og ikke ansat i kirken, er det begrænset, hvad Vatikanet kan gøre ved dem. Deres forbrydelse, hvis man kan bruge det ord om deres handlinger, er desuden foregået på italiensk jord og ikke strafbar ifølge italiensk lovgivning.

Mere alvorligt er de for de tre andre, en italiensk og en spansk præst og en kvindelig PR-ekspert, for der kan næppe være tvivl om, at de har kopieret hemmeligt materiale og overdraget det til de to journalister. Dømmes de, kan de risikere otte års fængsel.

Nu har sagen imidlertid fået tilført et kulørt islæt. Den spanske præst Lucio Vallejo Balda der har tidligere fortalt, at han følte sig presset af Francesca Immacolata Chaouqui (PR-eksperten) til at forråde sit tavshedslofte, hævder nu, at hun forførte ham, da de boede på det samme hotel i Firenze. Og at hun blev rasende, da han ikke ville fortsætte forholdet. Hun på sin side siger, at "Hvis jeg ønskede at bedrage min mand, ville jeg ikke gøre det med en gammel præst."

Francesca Immacolata Chaouqui e monsignor Lucio Vallejo Balda

At der skulle ligge et seksuelt motiv bag deres handlinger, har selvfølgelig være gefundenenes fressen for de sensationslystne italienske aviser. Og derved har skandalen fået endnu en dimension. Signora Chaouqui er nemlig nu under efterforskning af det italienske politi for forsøg på afpresning af Silvio Berlusconi's broder Paolo, der ejer dagbladet Il Giornale. Hun påstås at have truet ham med at afsløre hemmelige konti, ejet af de to brødre, i Vatikanets bank, hvis den negative omtale af hende fortsætter i hans avis. Berlusconi-brødrene benægter eksistensen af sådanne konti, hun på sin side siger, at hun ikke har gjort noget forkert.

(The Independent 11. februar 2016)

3. Tyskland: Regensburg-drengene

Vi har i nogle år vidst, at tingene ikke var helt, som de burde være på Domsolen med dens berømte drengekor i Regensburg ("Regensburger Domspatzen"). I februar 2015 offentliggjorde bispedømmet en rapport, ifølge hvilken 72 drenge var blevet udsat for mishandling og overgreb mellem 1953 og 1992.

Nu har den uafhængige advokat Ulrich Weber, som bispedømmet i maj 2015 anmodede om at foretage yderligere undersøgelser, ved en pressekonference 8. januar oplyst, at tallet er mindst 234 i den nævnte periode. Weber frygter, at op mod 1/3 af drengene på skolen er blevet mishandlet. Denne mishandling spænder fra brutal fysisk afstraffelse og tvangsfodring til seksuel udnyttelse, der kan være alt fra befamling til voldtægt.

Fra 1964 til 1994 var Mgr. Georg Ratzinger, pave Benedikts broder, musikalsk leder på skolen. Da han i 2010 blev bedt om at forholde sig til de beskyldninger, der dengang verserede, gjorde han opmærksom på, at fysisk afstraffelse først blev forbudt i Forbundsrepublikken i 1980. Efter Webers udtalelser blev han af pressen bedt om en yderligere kommentar. Han sagde, at han ikke havde haft noget kendskab til seksuelle overgreb på skolen. (The Tablet 16. januar 2016).

Mgr. Ratzinger er nu 92, så hans erindring er vel ikke, hvad den har været. Men trods det må det forekomme usandsynligt, at han ikke på et eller andet tidspunkt skulle have hørt, at der var visse præster på skolen, som var mere end almindelig interesseret i drengene. Den slags kan ikke holdes hemmeligt.

4. Tyskland: Kardinal Müller under anklage

Som en udløber af sagen om kordrengene er Troslærekongregationens præfekt, kardinal Müller, kommet under anklage for systematisk at have skjult præsters seksuelle misbrug, da han var biskop i Regensburg (2002-2012). Fritz Wallner, der er tidligere formand for det ærkebiskoppelige råd, har beskrevet, hvad han kalder "Regensburg-systemet", indført af biskop Müller og hans generalvikar, pastor Michael Fuchs, for at skjule præsters seksuelle overgreb på mindreårige.

Den tyske bispekonference havde ellers besluttet, at præster, der havde forgrebet sig på børn eller var under mistanke derom, ikke skulle have lov til at arbejde med børn og unge. Men disse retningslinier så biskop Müller bort fra, da han forflyttede en præst, der havde en dom for pædofili, til et andet sogn uden at orientere sognepræsten og menigheden om hans dom. Da præsten så senere blev arresteret igen for at have misbrugt mindreårige, undskyldte biskoppen sig med, at præsten havde løjet for ham, når han havde fortalt, at han var blevet helbredt.

Da bestyrelsen for Regenburger drengekor i 2010 ønskede yderligere undersøgelser af præsters misbrug af elever på domskolen, forsøgte endvidere biskop Müller og hans generalvikar at forhindre det. Fritz Wallner opfordrer nu pastor Fuchs, der stadig fungerer som generalvikar, til at træde tilbage. (The Tablet 30. januar 2016)

5. Irland: Ærkebispedømmet Dublins dystre fremtid

I et interview på det statslige fjernsyn har den kendte irske redemptorist, Tony Flannery, fortalt, at den pavelige nuntius i Irland, ærkebiskop Charles Brown, har afvist at ville mødes med repræsentanter for Association of Catholic Priests. "Han tager rundt i landet til enhver lille hundekamp, hvor nogle få fromme katolikker er forsamlet, men at mødes med en organisation, der tæller over 1.000 præster, vil han ikke."

Tony Flannery

Charles Brown

Der er ellers, synes det mig, god grund til at mødes, for som pavens repræsentant burde også han være interesseret i høre, hvordan præsterne ser på situationen i Irland. En nylig offentliggjort rapport fra ærkebispedømmet Dublin tegner nemlig et særdeles dystert fremtidsbillede. I dag er der i ærkebispedømmet 276 sognepræster og 110 præster, tilhørende de religiøse ordener, i alt 386 præster under

75. I 2030 år forudses antallet at være faldet til 111 sekulærpræster, hvilket er et fald på 61 %. Og trækker ordenspræsterne sig fra sognarbejdet på grund af et fald i antallet af medlemmer, vil tilbagegangen være endnu større. Rapporten forudser også, at der kun vil komme én ny præst hvert år frem til 2030. Endelig regner den med at messedeltagelsen, der er den laveste i Irland, vil falde med en trediedel.

For at modarbejde disse kriseagtige tendenser foreslår rapporten, at der importeres præster fra udlandet, at antallet af messer reduceres, at flere opgaver overlades til lægfolk, og at præster over 75 tilskyndes til i en vis grad at fortsætte i aktiv tjeneste.

Fr. Brendan Hoban, der er talsmand for Association of Catholic Priests, betragter de anførte løsninger som uacceptable, især når de drejer sig om de over 75-årige præsters fortsatte virke. Ej heller import af udenlandske præster ser han som en brugbar løsning på grund af "de åbenlyst kulturelle forskelle" mellem dem og den irske befolkning.

Omvendt ser talsmanden for ærkebispedømmet, Fr. Gareth Byrne, ikke overraskende med positive øjne på rapporten. Den viser, udtaler han, at de ansvarlige er parate til at tage hånd om problemerne, fremfor blot at lade tingene flyde.

(The Tablet 16. og 23. januar 2016)

To engelske kommentarer i The Tablet 30. januar 2016 til situationen i Dublin

En skriver:

Hvad vi læser om situationen i Dublin, gælder også England og Wales. Undersøgelser om de unges tro og religiøse adfærd er en uhyggelig læsning. Nogle af de foreslåede løsninger synes at tyde på, at mændene bag dem har siddet og stirret på gamle landkort. Jeg tænker, at hvad vi har brug for i dag, er steder, hvor man kan studere og dygtiggøre sig fagligt, hvor man kan reflektere og hvor man kan opleve spiritualitet. ... Ellers kan vi efter omstruktureringen af sognene ende som små trosmæssige flygtningelejre, mens resten af samfundet fortsætter på sin vej uden os. Hvis vi har tålmodighed til at vente i bøn og engagere os fornuftigt i vor kultur, kan det være, at vi ikke kommer til at opleve, at kirken får den sidste olie.

En anden skriver

Biskopperne er fuldt ud klar over, at faldet i antallet af præster, lukningen af kirker og sammenlægningen af sogne vil føre til en alvorlig begrænsning i lægfolks adgang til kommunion. For dem selv er der ingen begrænsninger, de indtager dagligt "det

daglige brød". Det er ligesom forældre, der selv sidder og spiser, mens de ser, deres børn sulte.

5. Norge: "katolikkrotet"

(Artikel af Erlend Friestad i dagbladet Vårt Land 5. februar 2016. Bearbejdet og let forkortet).

Anke afslået. Katolikker kan komme til at betale 80 millioner tilbage til stat og kommuner.

I juni sidste år konkluderede Fylkesmanden i Oslo og Akershus, at Oslo katolske bispedømme (OKB) havde fået over 40 millioner kroner for meget i statsstøtte for medlemmer, som ikke selv havde meldt sig ind. Hans konklusion blev derefter anket af kirken til Kulturdepartementet, som nu har truffet sin afgørelse.

Klagen tages ikke til følge

"Det er departementets vurdering, at OKB's medlemsregistrering er foregået på en ulovlig måde, som har givet for høje medlemstal", skriver ministeriet i sit svar til OKB.

"Trossamfundsloven giver trossamfund et krav på offentlig støtte. Loven forudsætter, at en sådan brug af samfundets midler er baseret på objektive og dokumenterbare kriterier, som kan efterprøves."

"Trossamfundsloven fastsætter også et værn for den enkelte mod at blive registreret i et trossamfund mod vedkommendes vilje."

Ifølge OKB er en af årsagerne til medlemsrodet den stigende indvandring, der består af mange katolikker. Det er imidlertid et argument, som Kulturdepartementet ikke mener kan retfærdiggøre, "at fastsatte regler og principper for føring af medlemslister og registrering af nye medlemmer tilsidesættes."

Afgørelsen gælder kun statsstøtten. For de samme fejlregistrerede medlemmer har kommunerne udbetalt et tilsvarende beløb. Der vil derfor også komme et krav fra dem om tilbagebetaling og uretmæssigt opnået økonomisk støtte.

OKB sagsøger staten

I en pressemeddelelse den 5. februar meddeler OKB, at det vil have retsvæsenet til at tage stilling til sagen. "Vi er indstillet på at følge norsk lov, og mener ikke, der er grundlag i loven for departementets konklusion. Vi ønsker derfor at få domstolene til at afgøre, hvordan loven skal forstås og anvendes," udtaler den administrative leder i OKB, Lisa Wade.

Kulturdepartementet mener også, at der ikke foreligger nogen grund til, at OKB ikke skal påbegynde tilbagebetalingen nu. Det bestrider OKB og vil fremsætte krav om, at "søgsmålet giver opsættende virkning på betalingskravet".

Registrerede tusindvis uden at spørge

I efteråret 2014 blev medlemsrodet i den katolske kirke i Norge alment kendt. Det skete, da Dagbladet afslørede, at ansatte ved OKB, som administrerede medlemsregistreringen for hele Norge, siden 2011 havde brugt telefonbøger for at finde dem, de antog for at være katolikker. Personer med navne, som tydede på, at de kom fra katolske lande, blev så registreret uden at spørge dem, om de var katolikker.

Politirazzia hos biskoppen

I slutningen af februar sidste år anmelder en ansat i bispedømmet den efter vedkommendes mening ulovlige registrering. Få dage senere anmelder Fylkesmanden i Oslo og Akershus bispedømmet til politiet. Dagen efter, den 26. februar, foretager politiet en ransagning af bispedømmets lokaler i Oslo, af biskop Eidsvigs lejlighed og af økonomichefen Thuan Cong Phams bolig. Bispedømmet, biskoppen og økonomichefen bliver så sigtet for groft bedrageri for 50 millioner kroner.

Uheldigt – ikke ulovligt

OKB betragter fremgangsmåden som uheldig, men ikke ulovlig. Det henviser til, at man som katolik ifølge kirkeretten er medlem af den menighed, hvor man til enhver tid bor. Bispedømmet mener derfor ikke, at en person, som er døbt i et andet land og flytter til Norge, ikke behøver at melde sig aktivt ind i kirken for at være et tilskudsberettiget medlem efter loven om tros- og livssynssamfund.

Fejlmargen inden for lovens rammer

OKB mener også, at den fejlmargen ved telefonbogsmetoden ligger inden for rimelighedens grænser, når det gælder tilskudsordningen som helhed. OKB har derfor afvist at ville betale hele det beløb tilbage, bispedømmet har modtaget for de personer, de ikke ved er katolikker eller ej. OKB hævder også, at hvis det var lykkedes at registrere alle katolikker, boende i Norge, kunne man have krævet 150 millioner mere i støtte for perioden 2010-2014.

Splittelse i kirken om medlemsregistreringen

Oslo katolske bispedømme har administreret medlemsregisteret for hele den katolske kirke i Norge. Dermed har medlemsrodet også ramt de andre bispedømmer. Det har været stor uenighed internt i kirken om metoden og efterspillet. Mens Oslo katolske bispedømme har stået fast på, at det ikke havde gjort noget ulovligt og derfor nægtet at ville tilbagebetale den offentlige støtte for "telefonbogskatolikkerne", har biskoppen i Troms stift, Berislav Grgic, valgt at tilbagebetale beløbet. Han har også advaret imod at sagsøge staten, om OKS's klage ikke skulle blive taget til følge.

Biskoppen blev advaret om mulige lovbrud

Allerede i 2012 advarede Torbjørn Olsen, den daværende økonom i Troms stift, at den anvendte telefonbogsmetode "sker forsætlig og er et alvorlig brud, ikke bare på trossamfundsloven, men også på personregistreringsloven, forvaltningsloven og

reglerne for adgang til folkeregistret og på internationale konventioner om religionsfrihed”.

Den daværende økonomichef mente endvidere, at det blot var et spørgsmål om tid, før alt ville eksplodere og at kirken så ville stå over for voldsomme praktiske, økonomiske og omdømmelsesmæssige problemer. Egentlig er det bare et spørgsmål om hvem som først tager affære, biskopperne, medierne eller de offentlige myndigheder som politi og anklagemyndighed.

Gransket sig selv

Den katolske kirke har også gransket sig selv. Sidste år i februar var pastor Paul Gargaro fra den katolske kirkes tribunal i Skotland i Oslo. Efter anmodning af den norske kirke skulle han gennemgå og vurdere de anvendte registreringsrutiner ud fra kirkeretten og etikken. Hans rapport er færdig, men vil ikke blive offentliggjort, før der foreligger en afgørelse fra anklagemyndigheden.

Det er en yderst pinlig og problematisk sag, kirken med sine telefonbogsregistreringer har rodet sig ud i. Den er vist ikke til at redde, så det ender vel med, at kirken må krybe til korset og tilbagebetale det uretmæssigt opnåede støttebeløb. Om biskop Eidsvig og hans økonomichef skal en tur i fængsel, er for tidligt at udtale sig om, det må vente til vi ser anklageskriftet imod dem. Under alle omstændigheder vil en retssag ikke gavne kirken, for den vil afsløre en intern uenighed og et dårligt samarbejdsclima på bispekontoret, grundet i at nogle bakker 100 % op bag biskoppen, andre er yderst kritiske for hans væremåde og håndtering af sagen. Enerådig og stædig som han er, er han ikke i stand til at lytte til andre – i hvert ikke hvis de giver udtryk for andre meninger. Tilliden til ham blandt norske katolikker er minimal, så mon ikke pave Frans snart skal til at finde sig en ny biskop i Oslo.

Kaare Rübner Jørgensen